

**Votre Programme Matmidim – Chiour BETH**  
**Parashat Ah'arei Mot – Kedoshim – Du 18 au 22 Avril 2021**  
**Souguia n° 22**

בס"ד



**Matmidim**  
Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

**Jus de fruits et bouillons**

Cette semaine, le sujet d'étude porte sur **les brahot pour des jus de fruits et les bouillons de légumes**. La guemarra fait une distinction entre les deux : pour les bouillons on fait en général la braha correspondant au légume, alors que pour les jus de fruits, on ne les considère que comme « zea balma » (eau) et on fera en général Chéhakol ; il faudra comprendre la différence, et ainsi l'appliquer dans les différents cas possibles. Ainsi on pourra aussi comprendre pourquoi on ne fait que Chéhakol sur de la bière alors qu'elle est aussi un « jus d'orge ». Cette souguia a beaucoup d'incidences Halaha, nous essaierons d'en énumérer cette semaine dans les Marei Mekomot et dans la H'aboura sdv.

***Bon Limoud sur Matmidim !***

### **Tephila avant le Limoud**

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁלֵא יֵאָרַע דְּבַר תְּקֵלָה עַל יָדֵי, וְלֹא אֶכְשַׁל בְּדַבָּר הֶלְכָה, וְיִשְׁמְחוּ בִּי חֲבֵרֵי, שְׁלֵא אָמַר עַל טָמֵא טְהוֹר וְלֹא עַל טְהוֹר טָמֵא, וְלֹא עַל מִתָּר אָסוּר וְלֹא עַל אָסוּר מִתָּר, וְלֹא יִכְשְׁלוּ חֲבֵרֵי בְּדַבָּר הֶלְכָה וְאִשְׁמַח בָּהֶם. כִּי יִי יִתֵּן חֲכָמָה מִפִּי וְדַעַת וְתְבוּנָה. גַּל עֵינַי וְאֲבִיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרָתְךָ

### **Tephila après le Limoud**

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁשִׁמְתָּ חֵלְקֵי מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ. וְלֹא שִׁמְתָּ חֵלְקֵי מִיּוֹשְׁבֵי קְרָנוֹת. שְׁאֲנִי מְשֻׁכִּים וְהֵם מְשֻׁכִּימִים. אֲנִי מְשֻׁכִּים לְדַבְרֵי תוֹרָה וְהֵם מְשֻׁכִּימִים לְדַבְרֵי בְטָלִים. אֲנִי עֲמַל וְהֵם עֲמַלִּים. אֲנִי עֲמַל וּמְקַבֵּל שְׂכָר וְהֵם עֲמַלִּים וְאֵינָם מְקַבְּלִים שְׂכָר. אֲנִי רָץ וְהֵם רָצִים. אֲנִי רָץ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְהֵם רָצִים לְבָאָר שְׁחַת. שְׁנֵאָמַר וְאִתָּה אֱלֹהִים תוֹרְדִם לְבָאָר שְׁחַת. אֲנִישֵׁי דְמִים וּמְרָמָה לֹא יִחְצוּ יְמֵיהֶם, וְאֲנִי אֶבְטַח בָּךְ

## Programme du Dimanche

L'étude aujourd'hui est dédiée

À la réfoua Chelema de Chimon ben Juliette

### 1. Les sources dans la Guemarra

Comment Rachi explique-t-il le Din de l'Aneth ?

למ.

נכון לומר על כל ברכה לנטלה בשמל"ו: דורמסקין. פירש"י פרוג"ש. ולא נראה דנסמון משמע דמברכין עליהן בורא פרי האדמה ואל"כ בורא פרי העץ בעי ברכוי ונראה שהוא מין כרוב: נתן בר קפרא רשות לאחד מהן א"ב. ונראה דמייירי בברכה שלפניו דאי בשל אחריה הא אמרינן (חולין קו.) דאין מומנין על הפירות ומייירי בהסבנו ואלו אין לנו שום הסבה אלא על הפת ולכן לריך לברך כל אחד על כל דבר הן בפירות הן ביין: **חביב** עדיף. וכן הלכה אם יש לו שני מיני פירות לפניו חביב עדיף ובורא פרי האדמה עדיף משהכל נהיה בדברו דמבוררת טפי וחשבה לענמה מקריט ויברך על אותו המין ששייך בו פרי האדמה אף על פי שאותו המין שיש לברך עליו שהכל חביב עליו ואם לפניו פירות שהברכות שוות ואחד מהן הוא מו' המינין יברך מחלה על אותו של ז' המינין דעדיפי: **מ"א** דסלקא בפ"קא. מברכין עליה בורא פרי האדמה אף על פי שאין בה אלא מים

ביצד מברכין פרק שישי ברכות

בפה"א והאי דפרמינהו טפי כי היכי דנמתיק טעמיה אמר רב אשי כי הוינן בי רב כהנא אמר לן תבשילא דסלקא דלא מפשו בה קמחא בורא פרי האדמה דלפתא דמפשו בה קמחא טפי בורא מיני מזונות והדר אמר י"אדי ואידי בורא פרי האדמה והאי דשרי בה קמחא טפי לדבוקי בעלמא עבדי לה אמר רב הסדא תבשיל של תרדין יפה ללב וטוב לעינים וכ"ש לבני מעים אמר אביי והוא דיתוב אבי תפי ועביד תוך תוך אמר רב פפא פשיטא לי מ"א דסלקא כסלקא ומ"א דלפתא כלפתא ומ"א דכולהו שלקי ככולהו שלקי בעי רב פפא מ"א דשיבתא מאי למתוקי טעמא עבדי או לעבורי זוהמא עבדי לה ת"ש ה"השבת משנתנה טעם בקדירה אין בה משום תרומה ואינה מטמאה טומאת אוכלים שמע מינה ילמתוקי אמר רב חייה בר אשי פת צנומה בקערה מברכין עליה המוציא ופליגא דר' חייה דאמר ר' חייה צריך שתכלה ברכה עם הפת מתקיף לה רבא מאי שנא צנומה דלא משום דכי כליא ברכה אפרוסה קא כליא על הפת נמו כי קא גמרה אפרוסה גמרה אלא

מוך מוך: מ"א דסלקא. תבשיל של תרדין: כסלקא. לענין ברכה: דשיבסא. ירק שנותנין מעט בקדירה למתק בעלמא ולא לאכלו. אג"ט בלע"ו: למסוקי טעמא עבדי. ומברכין על מימי תבשילי ד"פ האדמה: **השם אין זה**. צד שלה משנתנה בקדירה והוציאה אין זה שוב משום איסור תרומה דהוה ליה כעך בעלמא. מדקתני משנתנה טעם ש"מ לטעמא עבדיא: פס לנומה. יבשה שנתנה בקערה לשרות וכן לנומות דקות: לריך שסכלה. ברכת המוציא עם פריסת הפרוסה מן הפת והאי פרוס ועומד הוא: אפרוסה (כל"ה). כיון דאמת עם פריסת הפרוסה תכלה מאי חשיבותא ומאי אהנימא: אלא

ועם הירקות מברך עליהן כאשר יברך על הירקות א"ע"ג דאמרינן לעיל דמי פירות זיעה בעלמא הוא יש לחלק: פת צנומה בקערה

Dans la Guemarra ci-après, comprendre comment Tosfot expliquent le Din de la bière :

## כיצד מברכין פרק שישי ברכות לת.

זיעה בעלמא הוא. ואינו פרי לנכך עליו בורא פרי העץ: וחומץ ספוגיות. סופי ענבים שאין מתבשלים עולמית ועושים מהן חומץ: מחייב קרן וחומש. לשותה ממנו בשוגג: ור' יהושע פוטר. דזיעה בעלמא הוא ואין שם תרומה חל עליו ואין לך פרי הניתן למסקה אלא זיתים וענבים בלבד והיינו כמר בר רב אשי: טרימא מהו. מה

בפסח מ"ט ילחם עוני קרינן ביה ואמר מר בר רב אשי יהאי דובשא דתמרי מברכין עלייה שהכל נהיה בדברו מ"ט זיעה בעלמא הוא כמאן כי האי תנא דתנן ר' דבש תמרים ויין תפוחים וחומץ ספוגיות ושאר מי פירות של תרומה רבי אליעזר מחייב קרן וחומש ורבי יהושע פוטר א"ל ההוא מרבנן לרבא טרימא

או לא: דהאי דובשא דתמרי מברכין עלייה שחב"ל. וכן משקין מכל מיני פירות זר מתירוש וינהר כדאמרין גבי ערלה"י ולאפוקי מה"ג שפירש דמיירי שנתן לתוכן מים: ושכר דידן אע"ג דשמה יש בהן כזית כדאי אכילת פרס לא מברכין עליו בורא מיני מזונות אלא שהכל ואפי' לרב ושמואל דאמרי כל שיש בו מחמשת המינין מברכין עליו בורא מיני מזונות הכא לא הוי זהו ממש שעורים: וי' ואין שכר אלא טעמא בעלמא ועוד משום שיש בו עלויה אחרינא בפת ועוד בשמיהו' אומר שהכל: וישוין שבוחשין.

## צו: המוכר פירות פרק שישי בבא בתרא

דשמואל: ת"ר יאחד שכר תמרים ואחד שכר שעורים ואחד שמרי יין מברכין עליהם שהכל נהיה בדברו אחרים אומרים שמרים שיש בהם טעם יין מברך עליהן בורא פרי הגפן רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו אין הלכה כאחרים אמר רבא דכולי עלמא ירמא תלתא ואתא ארבעה חמרא הוא רבא

לקמן בפרקין טו סוטיה דשמואל: שמרי יין. הוא תמד שנותנין מים ע"ג שמרים ומתמדין אותן ושותין אותן: שכל נפיש דדברו. אבל לא בורא פרי העץ בשכר תמרים ולא בורא פרי האדמה ובורא מיני מזונות על שכר שעורין דלא חשיבי ולא בורא פרי הגפן בשמרי יין: אחרים אומרים. אשמרי יין קאי: רמא סלפא. כוסות מים ואייתי נמי תלתא ולא יותר אע"פ שיש בו טעם יין דכ"ע לא פליגי ולא כלום כלומר אפי' אחרים מודו דאינו יין חשוב לנכך עליו בורא פרי הגפן דאע"ג דאשכחן

### תוספות

**אחד** שבר תמרים בו' מברך שהכל. לאו דוקא שכר תמרים אלא אפי' דבש תמרים מברך עליו שהכל מ"ט כדאמר בצי"ד מברכין (ברכות דף נח.) אמר מר בר רב אשי האי דובשא דתמרי מברך עליו שהכל מ"ט זיעה בעלמא הוא והיוצא מן הפירות קרי זיעה ולא כמו שפי' בהלכות גדולות דהיינו דוקא המס דתרו לה במיא אבל דייב מן תמרי מברך עליו בורא פרי העץ<sup>ב</sup> דהא קאמר מר בר רב אשי דזיעה בעלמא הוא והיוצא מן הפירות קרי זיעה ואפי' היוצא מן הזיתים וענבים הו' זיעה בעלמא אי לא דמפיק בהעור והרוטב (חולין דף קכ:) שסופג את הארבעים על היוצא מן ועוד דמייתי עלה ברייתא דקאמר כמאן כי האי תנא דתניא דבש תמרים ויין תפוחים כו' חייב קרן וחומש דברי ר"א ור' יהושע פוטר וטעמא י"ל דלא אישתני לעילויא כשנעשה דבש: ו**אחד** שבר שעורים. דלא אישתני לעילויא דאית ליה עילויא אחרינא בפת ועוד דמי יימר דשערי עיקר דלמא מיל עיקר: **אין** הלכה באחרים. אומר ר"ת דאותו יין שעושין מן התרנגים אפי' אית ביה טעם יין כיון דלא רמא תלתא

### Les mots du jour à apprendre :

Eau	מֵיָא
Betterave	סִלְקָא
Bouillis	שְׁלִיקָי

## Programme du Lundi

*L'étude aujourd'hui est dédiée*

*À la réfoua de Dan ben David*

### **2. Les Chitot des Richonim**

Voir les Richonim suivant et définir leurs différences :

#### **חידושי הרשב"א מסכת ברכות דף לח עמוד א**

[...] אלא משמע דטעמא קא דרשינן דכיון דלא חאיל שם תרומה אסחיתת הפירות לבד מיין ושמן ש"מ דלא חשוב משקה אלא זיעה בעלמא וחומץ סתוניות נמי כטעמא דאמרן, ולא דמיא למיא דשלקי ומיא דשיבתא דהנהו כיון דרוב אכילתן הוא ע"י שליקה מי שליקתן כמותן הא כל מידי דלית דרכיה למשלקי ולא למסחטי' אלא למיכלי' בעיניה בהנהו לא אמרינן שיהיו מימיהן כהן, והא דקא כאיל הכא ושאר כל מי פירות לאו פירות שדרכן לישלק קאמר אלא כעין תפוחים ותמרים שדרכן ליאכל חיים ובעין קאמר כרמונים וענבים וכיוצא בהן [...]

#### **רא"ש מסכת ברכות פרק ו סימן יח**

ומיא דסלקא ומיא דליפתא(ד) ומיא דשבתא בפה"אנב דקיימא לן מיא דכולהו שלקי כשלקי ומברכין עלייהו בורא פרי האדמה אף על פי שאין בו כ"א המרק וטעם הירקות מברך עליהן(ה) כמו שמברך על הירקות עצמן ולא דמי למי פירות דאמרינן לעיל דזיעה בעלמא הוא(ו) לפי שמשקה אין לו טעם הפרינג ואפשר שאם בשל הפרי[ז] ונכנס טעם הפירות במים מברך עליהן ב"פ העץ

#### **שו"ת הרא"ש כלל ד סימן טו**

וששאלת על מי שעורים שמבשלים לחולים כיצד מברכין עליהם. מי אמרינן כיון שהשעורים עצמן נעשים דייסא מברכין עליהם בורא מיני מזונות הרי השעורים מושכין המים לברכתן. כדאמרינן בפרק כיצד מברכין (לט) מיא דכולהו שלקי כשלקי. או דילמא כיון דלא עבדי להו אלא לרפואה הוו להו כמו שתיתא רכה ומברכים עליהם שהכל. יראה לי שעיקר בישול השעורים במים אינו אלא שיקלטו המים כח חוזק השעורים להברות החולה ולהחזיקו. ודמי לשכר שעושים משעורים שקולטין המים טעם וכח השעורים ומברכים עליו שהכל נהיה בדברו. אף על פי שהשעורים עיקר ואישתני לעילויא כמו שכתוב (בתוספתא) [בתוספת] הואיל ויש לשעורים עילויא אחרינא בפת לכן אין מברכין על השכר בורא פרי האדמה. ועוד כיון שהמשקה צלול ואין השעורים נכרים בהם עקרו על שם המים. ולא שייכא להא דרב ושמואל כל שיש בו מחמשת המינין מברכין עליו בורא מיני מזונות לפי שאין בשכר אלא טעם בעלמא מידי דהוה אשתיתא שמברכין על רכה שהכל. ומי שעורים אלו גריעי ממי שתיתא רכה שנשתית רכה נשאר בה הקמח שמערבים בה. אבל במי השעורים אין מהשעורים בתוכם כלום אלא מי בישול השעורים מתמצה לצד אחד ואין בהם אלא קליטת טעם וכח של השעורים. ואף על פי שהשעורים נעשים דייסא ואם היה אדם רוצה לאכול מהם היה צריך לברך בורא מיני מזונות מ"מ עיקר בישולם בשביל המים ואין נמשכין אחר השעורים. ולא דמי למיא דשלקי, דהנך עיקר בישולם בשביל הירקות הלכך כיון שנתנו הירקות טעם בהם הולכים אחר הטעם. ואפי' אם בשלו הירקות לצורך מימיהם לרפואה כיון שכל העולם מבשלים אותם לאכילה לא נשתנית ברכת המים בשביל זה שמבשלים עתה לרפואה ואין החולה צריך לאכילת הירקות

### רבינו יונה מסכת ברכות דף כז עמוד ב

[...] א"ת בדובשא דתמרא (לעיל דף לח). אמאי מברכין עלייהו שהכל כשהוא בעין דכי היכי דאמר' הכא מיא דכולהו שלקי ככולהו שלקי ה"נ הוה לן למימר דמשקה התמרי דיינינן כמו התמרי וי"ל דהתם אשתנו לגריעותא ולפיכך מברכין עלייהו ברכה גרועה יותר אבל הכא לעילויא אשתנו ומברכין עלייהו ב"פ האדמה ועוד א"ת בשכר של שעורים אמאי לא מברכין עליה בפה"א כמו על השעורים עצמן מפני שאם נשתנו לעילויא אשתנו וי"ל דלא דמי למי השלקות דמי השלקות דרך לאכול בהן הפת כמו בשלקות עצמן ולפיכך חשיבו להו כמו השלקות שעדיין לא יצאו מתורת אוכל לגמרי אבל השכר יצא מתורת אוכל לגמרי ולפיכך יצא מדינו הראשון ואין מברך עליו אלא שהכל ועוד נוכל לומר שהשעורי' כיון שיכול להיות להם מעלה אחרת גדולה שהיינו יכולין לעשות מהן פת ויברכו עליהם המוציא ועכשיו על ידי שעשו מהן שכר יש להם גריעות יותר משאר שעורים שאינם יכולין להגיע למעלת הפת לעולם שכבר יצאו מתורת שעורים לפיכך אין מברכין עליהם אלא שהכל. מפי מורי הרב נר"ו

### מרדכי מסכת ברכות פרק כיצד מברכין רמז קכה

(Optionnel)

מיא דכולהו שלקי כשלקי פי' בין אם סוחט המשקה מהם בין אם בישלן במים ודוקא ירקות שהמשקה שיוצא [ ממנו עיקרו לטבול בו קאי וחשיב מאכל כמקודם דהא אמרינן פ' חבית (שבת קמד א) משקה הבא לאוכל כאוכל דמי אבל מי תותים ויין תפוחים שעומדין אחר סחיטתם לשתייה (מתחלה) מברך שהכל נהיה בדברו ואחר כך בורא נפשות רבות וכן פירש ר"י בריש פסחים דמיא דסילקא משבח אבל שכר מי שעורין לא משבח ועוד דילמא לא אשתני למעליותא אלא לגריעותא דמעיקרא היו השעורין ראויין ללחם ובסוף פרקין פסק האלפס אחד שכר תמרים ואחד שכר שעורים מברך שהכל

### Les mots du jour à apprendre :

Tous	כולהו
Il demande	בְּעִי
Raison, goût	טַעֲמָא

## Programme du Mardi

*L'étude aujourd'hui est dédiée*

*A la réfoua de Mazal Jacqueline bat Rina*

### שו"ת מהר"ם מרוטנבורג דפוס פראג סימן קנד

תימה איך נהגו לשתות שכר של גוים הא איכא איסור בישולי של גוים ו"ל דמיא עיקר שהרי מברכי' עליו שהכל נהיה בדברו ומים הוי בכלל דברים הנאכלי' כמו [שהן] חיינ ואף על גב דאמר מיא [דשילקא] כשילקי' 2 בברכות (ל"ט ע"א) ההוא מיירי כשהמים עבים ביותר ויש בהן ממשות מחמת השלקות [...]

### חידושי הריטב"א מסכת ברכות דף לט עמוד א

**פשיטא לי מיא דסלקא כסלקא.** יש מפרשים דכי היכי דמברך אכולהו שלקי בפה"א ה"נ במיא דידיהו מברך בורא פרי האדמה והאי פירושא ליתא דמי עדיף מדובשא דתמרי דהוא גוף התמרי « דאמרינן לעיל דמברך שהכל ועוד דאפילו בגרגלידי דלפתא דפרמינהו פירמי זוטרי הוה ס"ד לברך שהכל אעפ"י שהוא גוף הלפתות ממש אי לאו משום דרב יהודה דלאמתוקי טעמא עביד הכי ועוד דאפילו בשלקות גופייהו פליגי אמוראי לעיל אי קיימי במילתייהו או לא מימיהן מיבעיא, אלא ודאי ה"פ דאם בירך על השלקות בורא פרי האדמה נפטרו מימיהן באותה ברכה ואפילו בשאין המים טפלים להם ודין הוא שאם יש כאן פירות ויש כאן סחיטתן ובירך על הפירות שיפטרו מימיהן כיון דמגופייהו נינהו ומש"ה פשיטא ליטתן ב מיא ויס אי למתוקי טעמא עבדי ליה ומכי שליק ליה בטיל ליה אגב מיא ותו לא חזי לברוכי עליה וכיון דכן לא מיפטרי מיא דידיה בברכה דידיה או דילמא לעבורי זוהמא דידיה שליק ליה ואיהו מתכשר בשליקה וחזי למיכל וכיון דחזי למיכל חזי לברוכי עליה וכיון דכן מיפטרי מיא דידיה בברכה דברייך עליה

### רמב"ם הלכות ברכות פרק ח הלכה ב

הסוחט פירות והוציא מהן משקין מברך עליהן בתחלה שהכל ולבסוף בורא נפשות, חוץ מן הענבים והזיתים שעל היין הוא מברך ד בורא פרי הגפן ולבסוף ברכה אחת מעין שלש, ועל השמן בתחלה הוא מברך בורא פרי העץ, במה דברים אמורים שהיה חושש בגרונו ושתה מן השמן עם מי השלקות וכיוצא בהן שהרי נהנה בשתייתו, אבל אם שתה ה השמן לבדו או שלא היה חושש בגרונו מברך עליו שהכל, שהרי לא נהנה בטעם השמן

### שם הלכה ד

ירקות שדרכן להשלק שלקן מברך על מי שלק שלהן בורא פרי האדמה, \* והוא ששלקן לשתות מימיהן שמימי השלקות כשלקות במקום שדרכן לשתותן, דבש תמרים מברכין עליו תחלה ח שהכל, אבל תמרים שמעכן ביד והוציא גרעינין שלהן ועשאן כמו עיסה מברך עליהן תחלה בורא פרי העץ ולבסוף ברכה אחת מעין שלש

### כסף משנה הלכות ברכות פרק ח הלכה ב

הסוחט פירות וכו'. דין יין מפורש במשנה שכתבתי בסמוך. ודין השמן שם (דף ל"ה): אמר רב יהודה אמר שמואל שמן זית מברכין עליו בפה"ע היכי דמי אילמא דקא שתי ליה משתא אזוקי מזיק ליה אלא דקא שתי על ידי אניגרון כלומר מי שלקות והב"ע בחושש בגרונו כלומר שצריך לתת לתוך האניגרון שמן הרבה דהוה ליה שמן עיקר ואניגרון טפל. ודין סחיטת שאר פירות אפילו הם סחיטת אחד משבעת המינין שאינו מברך עליהם

אלא שהכל מפורש באותו פרק (שם דף ל"ח) דדובשא דתמרי מברך עליו שהכל מאי טעמא זיעה בעלמא הוא כמאן כי האי תנא דבש תמרים ויין תפוחים וחומץ סתוניות ושאר מי פירות של תרומה רבי אליעזר מחייב קרן וחומש ורבי יהושע פוטר כלומר והלכה כרבי יהושע לגבי רבי אליעזר והיינו טעמא דפטר משום דזיעה בעלמא הוא ואין שם תרומה חל עליו

### שם הלכה ד

ירקות שדרך להשלק וכו'. גם זה שם (דף ל"ט) אמר רב פפא פשיטא לי מיא דסילקא כסילקא ומיא דליפתא כליפתא ומיא דכולהו שלקי כשלקי בעי רב פפא מיא דשיבתא מאי למתוקי טעמא עבידא או דילמא לעבורי זוהמא עבדי לה ופשיטנא דלמתוקי טעמא עביד ומברכין עליהן בורא פה"א. וכתב הרא"ש ז"ל ולא דמי למי פירות דאינו מברך אלא שהכל לפי שמשקה אין לו טעם הפרי ואפשר שאם בישל הפרי ונכנס טעם הפרי במים מברך בורא פרי העץ. ואפשר שמ"ש רבינו והוא ששלקן וכו' הוא למעט כששולקין איזה ירק לעבורי זוהמא

### Les mots du jour à apprendre :

Miel	דְּבַשָּׁא
transpiration	זִיעָה
Comme qui ?	כְּמֵאן

## Programme du Mercredi

*L'étude aujourd'hui est dédiée*

*A la réussite de la famille Tsyonn Yossef ben Itshak*

### Les Tour et Beit Yossef sont optionnels

#### טור אורח חיים הלכות ברכת הפירות סימן רה

ועל המים שבשלו בהם הירקות מברך כדרך שמברך על הירקות עצמן אף על פי שאין בהם אלא טעם הירק ולא דמי למי פירות דאמרינן דחשיבי לזיעה בעלמא ומברך עליהם שהכל לפי שהמשקה אין לו טעם הפרי כמו שיש למרק טעם הפרי(ב). והיה אומר א"א הרא"ש ז"ל דוקא כשבשלם בלא בשר אבל בשלם עם הבשר טעם הבשר שבמרק חשיב עיקר ומברך עליו שהכל כתב אחי ה"ר יחיאל ז"ל כ"ש ב) אם סחטן שמברכין על מימיהן כדרך שמברך עליהם(ג) ואינו נראה כן דודאי כשסוחטין אותם משתני לגריעותא וראיה לדבר משקין היוצאין מן הפרי שמברכין עליו שהכל ואם בשלם מברך על המרק כברכת הפרי לפי מה שכתבתי למעלה בשם א"א הרא"ש ז"ל

#### שם סימן רב

תמרים שכתשן קצת ואין מרוסקין לגמרי בפה"ע



ועל דבש הזב מהן שהכל ובה"ג כתב דוקא שעירב בו מים יג) אבל אם הוא בעיניה בפה"ע ורבי' יצחק לא היה מחלק והרמב"ם ז"ל כתב דבש תמרים שהכל יד) טו) אבל תמרים שמיעכן ביד והוציא מהן גרעיניהן ועשה מהן עיסה מברך עליהן בפה"ע ולסוף ברכה אחת מעין ג' ד] ואפשר שגם רבי' יצחק מודה בזה הענין כיון שהם בעין חשובים כעיקר הפרי יז) לדברי הכל וכל מיני פירות מברכין על משקין היוצאין מהן שהכל חוץ מהיוצא מהענבים והשמן יח) אבל סופי ענבים שאין מתבשלין לעולם משקין היוצאין מהן יט) כשאר מיני פירות לברך עליהם שהכל וכל הר"מ מרוטנבורק שמברכין עליו ועל היוצא ממנו שהכל ונ"ל שמברכין עליו בפה"א כמו על הבוסר

ואם בישל הפרי ונכנס טעם הפרי במים כתב הרשב"א שמברך עליו שהכל וא"א הרא"ש ז"ל כתב אפשר אם בשלו ונכנס טעמו במים כ) מברך עליו בורא פה"ע

### בית יוסף אורח חיים סימן רב

ח – ט. ועל דבש הזב מהם שהכל. שם האי דובשא דתמרי מברכין עליו שהכל וכתבו התוספות (שם ד"ה האי) מברכין עליו שהכל וכן משקין מכל מיני פירות בר מתירוש ויצהר כדאמרינן גבי ערלה (תרומות פי"א מ"ג) ולאפוקי מהלכות גדולות (ברכות ח:) שפירשו דמיירי שנתן לתוכן מים וגם ה"ר יונה (כז. ד"ה האי דובשא) כתב כדברי התוספות וגם הרא"ש (סי' יב) כתב דלא נהיר ליה דברי הלכות גדולות ואחר כך כתב ואפשר דטעמא דגאון משום דבקרא כתיב (דברים ח ח) ודבש ולא כתיב תמרים ואם כן קרא איירי בדבש הזב מאליו מן התמרים ובכלל שבעה המינין הוא ומברך עליו בורא פרי העץ וברכה אחת מעין שלש ולא דמי ליוצא מן הרימונים ומן התאנים וליין תפוחים דהני יוצאים על פי כתישה וסחיטה אבל הזב מאליו מן התמרים היינו דבש האמור בפסוק עד כאן וכיוצא בזה כתב הרשב"א (שם ד"ה דבש). אבל הרמב"ם כתב בפ"ח (ה"ד) דבש תמרים מברך עליו שהכל ולא חילק כלל. ונראה שדייק רבינו לכתוב ועל דבש הזב מהם שהכל לומר דאפילו בזב מברך שהכל וכל שכן ביוצא על ידי כתישה. ובהגהות אשרי"י (סי' יב) כתוב שיש אומרים שמברך על דבש תמרים בורא פרי האדמה וכל הפוסקים חולקים על סברא זו

וכל מיני פירות מברכין על משקין היוצאים מהם שהכל. שם אמאי דאמרינן דמברכין אדובשא דתמרי שהכל משום דזיעה בעלמא הוא אמרינן כמאן כי האי תנא דתניא דבש תמרים ויין תפוחים וחומץ ספוניות ושאר מי פירות של תרומה רבי אליעזר מחייב קרן וחומש ורבי יהושע פוטר ופירש רש"י וחומץ ספוניות סופי ענבים שאין מתבשלין לעולם ועושין מהם חומץ. ורבי יהושע פוטר דזיעה בעלמא הוא ואין שם תרומה חל עליו ואין לך פרי הניתן למשקה אלא זיתים וענבים בלבד והיינו כמר בר רב אשי וכן פסק הרמב"ם בפ"ח (ה"ב) ואף על פי שכתוב בהגהות אשרי"י (סי' יב) דאפשר דמברכין בורא פרי האדמה כל הפוסקים חולקים עליו

י. ואם בשל הפרי ונכנס טעם הפרי במים כתב הרשב"א שמברך עליו שהכל. זה לשונו בפרק כיצד מברכין (שם ד"ה דבש) ואי שלקי להו לתמרי ונפיק מינייהו דובשא דרך בישול מי מברכין עליה בורא פרי העץ אלא משמע דטעמא קא דרשינן דכיון דלא חייל שם תרומה אסחיטת פירות לבד מיין ושמן שמע מינה דלא חשיב משקה אלא זיעה בעלמא ולא דמי למיא דשלקי ומיא דשיבתא (לט). דהנהו כיון דרוב אכילתן הוא על ידי שליקה מי שליקתן כמותן הא כל מידי דלית דרכיה למישלקיה ולא למיסחטיה אלא למיכליה בעיניה בהנהו לא אמרינן שיהו מימיהן כהן

והרא"ש כתב. שם (סי' יח) אמאי דאמרינן (לט). מיא דכולהו שילקי כשילקי ומברכין עלייהו בורא פרי האדמה אף על פי שאין בו כי אם המרק וטעם הירקות מברך עליהם כמו שמברך על הירקות עצמן ולא דמי למי פירות דאמרינן לעיל דזיעה בעלמא הוא לפי שמשקה אין לו טעם הפרי ואפשר שאם בישל הפרי ונכנס טעם הפרי במים מברך עליהם בורא פרי העץ עד כאן ונראה לי דהא דמיא דשילקי כשילקי בין בבשלם במים בין ששראם במים ולא בשלם אם נתנו טעם במים מברך עליהם בורא פרי העץ

### ט"ז אורח חיים סימן רב ס"ק ט

והרא"ש כ' דאפשר כו'. ז"ל הרא"ש אף על פי שאין בו כי אם המרק וטעם הירקות מברך עליהם כמו שמברך על הירקות עצמן ול"ד למי פירות דאמרינן דזיעה בעלמא הוא לפי שמשקה אין לו טעם הפרי ואפשר שאם בישל הפרי ונכנס טעם הפרי במים מברך עליה בפה"ע ע"כ וסיים ב"י דהא דמיא דשילקי כשילקי בין שבשלם במים בין ששראם במים ולא בשלם אם נתנו טעם במים מברך עליהם בפה"ע ומדאמר לשון אפשר משמע לכאורה

שיש ספק בדבר וא"כ היה לנו לו' לצאת ידי הספק ולברך שהכל וקשה דהטור כתב בסי' ר"ה דברים אלו בפסק ברור שבמים שבישלו בהם ירקות מברך כמו בירקות עצמן כו' ע"כ נר' לדעת הטור דגם כאן אין ספק ואף על גב דכתב הרא"ש לשון אפשר לו' לא נתכוין לספק ויש לי ליישב למה כתב זה שהוא אזיל בתר שיטת התו' שכתבו וז"ל מיא דסילק' כסילקא ומברכין עליה בפה"א אף על פי שאין בה אלא מים וטעם הירקות מברך עליהם כאשר יברך על הירקות אף על גב דאמר' לעיל דמי פירות זיעה בעלמא היא שמא יש לחלק עכ"ל ולא פירשו מהו החילוק בזה כ' הרא"ש שמא זהו החילוק אבל בעצם הדין אין כאן ספק דודאי מי סלקא כסלקא דהיינו מי פירות כמו הפירות עצמן ולהלכה יש לברך שהכל באותם שאין דרך לבשלם או לשוחקם אבל במידי דדרך לבשלם בפה"ע וא"ל על מ"ש בסי' זה דלא אזלי' בתר טעמא רק בתר הרוב דהכא מיא בעלמא הוא ואין שם חשיבות נגד הטעם של פירות כנ"ל עד"ז ועמ"ש סי' ר"ה ס"ב

## מח

## איש

## חל' ברכת הפירות סימן לג

## הזון

**עוד** יש לומר דגם הרא"ש מידה להרשב"א דהיכי דעיקר דרכו בסחיטה חשיב פירו והא דהולך הרא"ש למהיב טעמא זמי שליקא משום טכ"ע דתחם אין דעתו על המשקין היוולאין אלא לאכול את הירק המבושל והמשקין הן רק עפל אללו אצל אס כל דעתו על המשקין חשיב פירו חדע שהרי בסוכר ס"ל להטור צפה"ע משום דזהו עיקר פירו ולא השבין לי זיע דאע"ג די"ל דשאי"ה שאין שם פירו אחריהא אצל לא מסהדר להלק שהרי מה ששיקרו פירו אינו פוגם את המשקה היוולא ממנו אלא כל ששיקר האכילה הפירו והמשקה היוולא אין בני אדם דעתם עלי' חשיב זיע אצל כשריב בני אדם יחבי חביבותם על המשקה ונהנין זה כהפירו לא גרועי היוולא מהפירו מהיוולא מקנים וכיון דהרשב"א הכריע הדבר ואין לנו הכרה שהרא"ש חולק למעוטי צפוגתא עדיף.

**ואמנם** צמ"צ סי' ר"ה ס"ג כתב צ"ח אחרונים ז"ל דהרא"ש חולק אף בדרך למסחטינהו אצל לא מלינו הכרח לזה וצ"ח"ד סי' כ"ט מצואר צהדיא דכל שדרכן לרסקן לגמרי מצרך עליהן צפה"ע אף שדעת הצ"ח דצנתרסקו לגמרי חשיב כמשקין היוולאין ומצואר דבדרכן למסחטינהו נמי חשיב פירו.

**והנה** הנסחטים ויתפוז' ותצרותיהם ודאי יש בהן ק"ש חפ"י אהל' דילפינן שביעית ויערלה ותרומה וי"ט חוב"ב דצנן חוב"ב. ואי ילפינן מהלכ ושרתים חוב"ב ק"ש מה"ה [ציון דשביעית וי"ט] והנה נחלקו הראשונים צדן משקין היוולאין. דעת חוב"ב חילין קיי"צ דדוקא היוולא ע"י מליחה וסחיטה אצל היוולא ע"י ציטיל היינו טכ"ע דחסור מה"ה וזו נראה כונת נז"י ברכות ל"ט ה' ד"ה וי"ח, וזו דעת הרא"ש שם, והא דנסחפק הרא"ש שם צפרי הטך שצטלן אי מצרך על מימיהן צפה"ע נראה דספיקו לענין ברכה דוקא כיון שאין עומדין לכך ואין כאן רק טעם אצל לענין חסור ס"ג דחשיב טכ"ע. אצט דעת הרשב"א בחי' שם ל"ח א' דאין חילוק צין משקין היוולאין ע"י ציטיל או ע"י סחיטה אלא החילוק צין עומדין לכך או לא וכל שעומדין לציטיל משקין היוולאין ע"י ציטיל חשיב עיקר הפירו ואמרינן צו טכ"ע ומצרכין על טעמו צפה"ע, וכל שאינו עומד לכך חשיב זיע ואף טעמו ע"י ציטיל חשיב זיע ומשמע דאם עומד לסחיטה נמי היוולא מהן חשיב פירו וכ"כ צ"ל הרשב"א שם. ומיהו משמע שצ"ח קמ"ד צ' דכל פירות זולת זיתים וענבים אינן עומדין לסחיטה ואפי' תיחוס ורינונים וכ"חמר צהדיא פתחים כ"ד צ', אצל יש לעי' לדעת הרשב"א אס דרכן ציטיל או חייב אף ענ היוולא מהן ע"י סחיטה ונראה דכיון דאין דרכן בסחיטה היוולא ע"י סחיטה חשיב זיע. ונ"ל לדעת הרשב"א הו דמרבין צשרתים לרין היינו צחין עומד לכך.

**ויש** לעי' לדעת הרשב"א אס זכי דין חייבת שאין כל הפירות עומדין לסחיטה ואף אס ישתנה הדבר צדור מן הדורות צטלה דעתם אי דיינין הדבר צכנ דור ומכא דפריך עורבין כ"ה ח' וצ"ל הו רובת דעלמא וכן צצ"ח קמ"ד צ' משמע דאין יתחשבין צדורות עצרו וח"כ אס צשתנה הדבר צשתנה דין ינפ"ז י"ל לדעת הרשב"א דמין של תפוז' הו צכלל עומד נסחיטה צזמנון | אס רוב

### Les mots du jour à apprendre :

Alcool, bière	שכר
Ca sous-entend	משמעה
Essorer, presser un jus	פחיתה

---

## Programme du Jeudi

---

*L'étude aujourd'hui est dédiée  
A la réfoua Chelema de Juliette et Marcelle*

### **3. Psak Halaha**

Choulhan Aroukh et Mishna Broura :

סימן רב סעיף ח

סימן רב סעיף י

סימן רה סעיף ב

#### **Les mots du jour à apprendre :**

Majorité	רוב
Soupe, bouillon	מרק
Légume	ירק

*Bon Simoud sur Matmidim !*

# הלכות ברכת הפירות סימן רב

קז באר הגדה

והוציא מהם גרעיניהם אפילו הכי לא נשתנית ברכתך ומברך עליהם בורא פרי העץ ולבסוף ברכה מעין שלש: הגה ולפי זה ה"ה בלעזוערן (מא) הנקרא פאווידל"א מצרכין עליהם זורא פרי העץ (מב) וי"א לנכך עליהם (יד) [יד] שהכל (מ"ה ס"י כ"ט ונ"י בשם הטור) וטוב למוש לכתחלה (מג) לנכך שהכל אזל אס צירך צפה"ע (טו) (מד) י"א כי כן נראה עיקר: ח' דבש (מה) הזב מהתמרים מברך (מו) עליו (טז) שהכל וכן (מז) על משקין היוצאין מכל מיני פירות חוץ מזיתים וענבים מברך שהכל: ט' (מח) סופי (י) ענבים שאין מתבשלין לעולם וכן על (יח) [טז] הנובלות שהם תמרים (מט) \* שבשלם ושרפם החום ויבשו

## שערי תשובה

הגוף הפרי וראוי לאוכלו אלא שאין טוב כ"כ דגם תוך הפרי אינו טוב בלא חיקון ומערובת וקור לכן יברך צפה"ע ע"ש וכן בתשובת פנים מאירות ס"י ק"ה הכריח דמנכך צפה"ע דלא כט"ו. ומלאמי דיש לנכך שהכל על מרנ"י מרוקחין וכן נוהגין בכל מדינות ישמעאל. צ"ח היטב אשר לפני וכן פסק בס' אליה רצה לנכך שהכל על מרנ"י מרוקחין: (יד) שהכל. זהו דעת מ"ה והיינו דוקא בגודגניות כגון פאווידל"א שנתבשלו ונימוחו לגמרי אבל בתמרים שנתמעכו לא פליג הה"ה וס"ל כהרמב"ם דמנכך צפה"ע עמ"א וע"מ: (טו) י"א. ט"ו האריך והעלה דהמנכך לכתחלה צפה"ע על הפאווידל"א של פלומין או קירש"ן אין עליו חשש ושפיר עבד כיון שצרכת צפה"ע יש לה מעלה על צרכת שהכל וצכל יוס אנו נוהגין כשמבשלין תפוחים עד שנתרסקו לגמרי שמצרכין עליהם צפה"ע וכמ"ש סעיף י"ב בין מצושלים וכו' וזו דלא הוה מרוסקין ע"י הבישול ולית כאן בית מיוחס צרכה לצטלה עכ"ל. והצ"ח פסק דהמדקדק צמעשוי יברך על הפאווידל"א וכיוצא בו שהם מרוסקים לגמרי צפה"א. ואם צירך צפה"ע או שהכל י"א ע"ש וע"י יד אהרן מה שהקשה על הט"ו [וע"י] בס' אליה רצה שהשיג על ט"ו בעינין פאווידל"א ופסק דעת רמ"א: (טז) שהכל. דזיעה בעלמא הוא דאין נקרא משקה אלא היוצא מהזיתים וענבים בלבד: (יז) ענבים. ול"ד לצוסר בס"ב דמצרכין עליו צפה"א שאני צוסר דעומד לעשות ממנו משקה דאשמיני לעלויא דהיינו יין שמצרכין עליו צפה"ג משום הכי דיו דמורידין אותו מעלה א' ומצרכין צפה"א משא"כ צופי ענבים שעומדים לעשות חומץ לכן מצרכין שהכל: (יח) הנובלות.

## באר היטב

## משנה ברורה

בד ועשה וכו'. פי' אף שנתרסק ע"י לגמרי אפ"ה מצרכין פרי העץ משום דכיון דעדיין ממשן קיים שיך לנכך עליהם פרי העץ וה"ה לענין פה"א כגון ער"ד עפ"י"ל<sup>ס</sup> שמיעכן ועשאו כעיסה: (מא) הנקרא פאווידל"א. שעושין מגודגניות ושאר מינים שמוציאין גרעיניהן ומבשלין אותם (מה) עד שהם נימוחו לגמרי: (מב) וי"א לברך עליהם שהכל. בה נחלקו האחרונים (מו) יש מהם שצוברים דה"ה לא פליג כ"א פאווידל"א משום שנימוחו לגמרי ולא ניכר צורתן כלל אצל צדין המחבר דמיירי בתמרים שנתרסקו שניכר תוארן וצורתן אף כשמנתרסקין לגמרי מודו דמנכך פה"ע (מז) יש מהם שצוברים דה"ה פליג גם אדיו המחבר וס"ל דכיון דנתרסקו לגמרי מנכך שהכל ולדינא אין נ"מ בה דאף אס נימא דה"ה פליג גם אחרמי שנתרסקו (מח) מ"מ להלכ' ק"ל דעת המחבר דהיכא שממשן קיים לא נשתנית ברכתך ורק בפאווידל"א שאזל כל צורתו ולא ניכר זו יוצא על הכל דזיעבד [אכן לענין צרכה אחרונה אין ענה אי אחרמי לענין דברים שהוא משצעה מיניס וכדאיתא בסיומן ר"ח ס"ג דצרכת צנ"ר אינה פוטרת מעין ג' ולא מעין ג' פוטרת צנ"ר אס לא יאכלל גם פרי משצעת המיניס וגם דבר שצרכתו צנ"ר לפטור גם את זה ממ"ג [פמ"ג] ואס אין לו נראה לי (מט) שיוכל לנכך מעין שלש כי כן משמע מלשון הרמ"א דתופס לביקא דדיון שצרכתו פה"ע: (מג) לברך שהכל. וע"כ מיני אגרע"ס ויגדע"ס ומאלניע"ס וכיו"צ שסוחטין אותן ומרקחין אותם בדבש ולוקע"ר מצרכין עליהם (נ) שהכל כיון שהם מרוסקים ונימוחים לגמרי ואזל מהם צורתן וצדיעבד אס צירך עליהם צרכתו הראויה י"א: (מד) יצא. ואס רוב דרך אכילת אותן פירות הוא (נא) ע"י ריסוק אף לכתחלה מצרכין צרכתו הראויה צין לענין פה"ע או פרי האדמה כגון מאכל שמבשלין מדלועין שקורין קירבעס<sup>ס</sup> וכן אינגבע"ר<sup>ס</sup> ושאר צמחים שחוקים שאוכלין עם לוקער מצרכין צפה"א ועיין לקמן ס"י ר"ח ס"ח צה"ג מדיניס אלו: ד' (מה) הזב מהתמרים. וה"ה (נב) היוצא ע"י כתישה וסחיטה: (מו) עליו שהכל. דמה דכתיב בתורה זית שמן ודבש היינו תמרים היוצא מהן דבש אצל דבש גופא זיעה בעלמא הוא ואינו בכלל פרי: (מז) על משקין היוצאין וכו'. כגון יין תפוחים וכו"ג (נג) צין אי אחרמי יוצא מאליהן וצין יוצא ע"י כתישה (נד) וסחיטה צרכתן שהכל דזיעה בעלמא הוא דאין נקרא משקה אלא היוצא מן הזיתים והענבים בלבד: ז' (מח) סופי ענבים. היינו (נה) ענבים הנמלאים צפניס צימות החורף שאין מתבשלין לעולם ועושין מהם חומץ: (מט) שבישלם ושרפם וכו'. היינו שע"י שריפת החום נתבשלו ונתיבשו (נו) ונשתנו לקלוקלא [רש"י]

## ביאור הלכה

הרא"י צפסקי הלכות שלו וסיון דכל אלו מוכח מהם צהדיא דאפילו נתרסקו לגמרי לא נשתנית ברכתך ודאי נקטינן כן לדינא וצפסקי דהא"ר מלמד דגם רש"י מודה בדינא להרמב"ם. ומש"כ במ"ב ורק בפאווידל"א וכו' אף דהט"ו דעתו לדינא דאפילו לכתחלה יכול לנכך צפה"ע הלבוש והמ"א והא"ר והגר"ו וח"א כולם החזיקו לדינא כפסק הרמ"א דאס נימוחו לגמרי ולא ניכר צורתו כלל יברך שהכל [וראוימי של הט"ו כבר דחוהו האחרונים עיין בד אהרן. ונהר שלום] ומלאמי להרא"ה צדיעבד על הרי"ף שכתב ג"כ דאס נתרסק כ"כ עד שעצרה צורתן מצרכין שהכל וכן מוכח מאטורדהס המוצא במ"א בסיומן ר"ה סק"ט ע"ש] והגם דמסתברא שהלבוש דנראה לו לעיקר דאס צירך צפה"ע י"א: \* שבשלם ושרפם וכו'. עיין במ"ב צמ"כ בשם יש מפרשים שפירשו דהוא מין תמרים שאין מתבשלין על האילן ונחתין אותן צעפר או נתבן להתחמם וכו'. ודע

מתרגם: פ' פירות מצושלים עם לוקער הרצה ומרוסקים (לעקוואר) (תפ"א<sup>ס</sup> דלעת<sup>ס</sup>) ונגביל שערי הציון

(מה) תה"ד ומ"א: (מו) לטש ומ"א וא"ר: (מז) שכתב"ג וע"ת ול"ח ונ"י והגר"א וכ"מ צנ"י ותה"ד: (מח) עיין צה"ל: (מט) אף דצפמ"ג נשאר בה צ"ע הנלענ"ד כתבתי: (נ) מאמר מרדכי ונשתת אדס בכלל י"א: (נא) הגר"ו וח"א וכ"מ צה"ד ס"י כ"ט: (נב) עיין צ"י וט"ו והגר"א: (נג) כן מוכח מצ"י וט"ו ואס שרה הפירות צמיס וקלט המיס טעם הפירות יתבאר בעיקף יו"ד ועיין לקמן בסיומן ר"ה סק"ו צמ"א וצמ"ב סס: (נד) ואותן פירות שרוב אכילתן הוא ע"י סחיטה דעת הרשב"א דמצרכין על מימי סחיטתן כמותן אצל דלעת הרא"ש בכל גווי מצרכין שהכל וכן סתם המחבר לקמן בסיומן ר"ה ס"ג ע"ש צפמ"ג והגר"א ופשר דרך מטעם ספיקא סתם הכי דצרכת שהכל צדאי יוצא אס"כ מלאמי שצ"כ במאמר מרדכי ונ"מ לענין דיעבד ול"ע: (נה) רש"י חולין ק"כ: (נו) מג"א:

הגהות ותיקונים: א) מ': [יח]\*

צ"קופי דברי הרב: א) בשו"ע הרב בסעיף ר' כתב ונפלו מן האילן קודם שנתבשלו.

# הלכות ברכת הפירות סימן רב

ש הרש"א שס (ג) \* מברך שהכל: י (גא) פירות ששראן או בשלן במים אע"פ שנכנס טעם הפרי במים אינו מברך \* על אותם המים (גב) אלא (יט) [טו] שהכל והרא"ש כתב דאפשר (גג) שאם נכנס טעם הפרי במים מברך בורא פרי העץ: יא \* מי שריית צמוקים ותאנים או מי בישולם (גד) מברך עליהם שהכל

## שערי תשובה

ובהקדמת ספר מק יוסף ובשער אפרים סימן כ"ג ונד אפרים מ"ש מה: \* [טו] שהכל ענה"ט ועיין בפנים מאירות ח"ב סימן ק"ל שחזק דבריו שצ"ח והשיב על השגת הש"י ומ"מ כיים זה שגם הוא נוהג לברך שהכל על קאו"י ומי"ע כמנהג העולם וגם על שעקלד"י כמד בדברי יוסף סימן הרשב"א. ומיהו צפירות יבשים כגון תפוחים ואגסים וגודגניות פלומין ד"ה למברך צפה"ע דהא אין דרכן אלא למשלקניהו ולא למיכלא צעיניהו וכן אני נוהג ועיקר צ"ח ט"ו. וכ"פ הע"מ דפירות שרוב אכילתם צמזשאל ודאי מים שלהם כמותן שאם הם פרי האדמה

## ביאור הלכה

דמדברי הלחם תמודות על המשניות שמונא בא"ר מוצא דמירי זהו של טמן צעפר דלס טמן צעפר והצבאל הו"ל כשאר פירות האילן ומברך צפה"ע. אכן לפ"ו אמאי קרי ליה בש"ס צשלי כמרא הלא צשלי כמרא מברך צפה"ע והוחק לומר שכונת הש"ס שהוא עומד לצשלי כמרא ועוד יש להביא ראיה מפירוש ר"ח שמונא צמוס' ר"י ובא"ו שכתב שהוא פירות שאין נכשרין לאכילה כלל וכוונתן אופן צעפר להצבאל וא"כ לפ"ו בתחלה ע"כ שאין מברכין עליו כלל כיון דאין ראוי לאכילה אפילו ע"י הדחק וע"כ מה שאמר הגמ' דמברכין שהכל היינו אחר שתקנס ע"י חומוס צעפר וכה"ג ומלמאי בא"ר סימן ר"ד בשם הפרישה שגם הוא סובר כן לדינא דלאחר שכתבן צעפר אפ"ה אינו מברך רק שהכל אמנם אח"ו ראיתי בספר מג"ג שביא בשם תשובת פנים מאירות ח"א סי' ס"ה וגם הוא מלמד כן דבשול ע"י הימור צעפר או בתנן ובדומה מהני לברך צפה"ע אך לא הביא ראיה לזה ע"ש. ולמעשה צ"ע. ודע עוד דהרמב"ם בפירוש המשנה פירש על טבלות הפירות שגפלו מן האילן פנים קודם שיצבאלו וכ"כ תרי"ו ח"ל הפירות שגפלו קודם שיגולן [ובצבאלו כמד ג"כ כעין זה ח"ל שהשירן או גפלו קודם שגולן והטור בסימן ר"ד כתב על טבלות מין תמרים שאין מתבשלין על האילן ומשמע מזה דדוקא מין תמרים רעים שאין יכולין להתבשל על האילן אבל סתם תמרים שהשירן או גפלו קודם שיגולן לא נשתנה ברכתן משום זה ואילו לטעמיה בסימן ר"ב ס"ב דשאר כל האילנות חשיב פרי שלהן משוייאו אף שלא נגמר עדיין שיגולן כלל ונוכל לומר דלפיכך השמיע המחבר בפנים את דעת הרמב"ם ותרי"ו זהו מושל דלחיל לטעמיה בסימן ר"ב דפקס בשאר כל האילנות משוייאו חשיב פרי ומה לי אם השירן צעמנו או גפלו ממילא [שוב מלמאי צבת מאיר שכתב ג"כ דלפיכך תמה צ"ע על הרי"ו שכתב דטבלות היינו שלא נגמר שיגולו משום דלחיל לטעמיה] ואמנם לפי מה שהערנו שם דדיו זה אינו ברוב ממיאלא אם גפלו מעטמן קודם שיגולן ג"כ אפשר דמברך שהכל אח"כ מלמאי צ"ע שהעיר ג"כ מסעיף הג"ל: א \* מברך שהכל. דע דמוטא בש"ס למקנה דתמרים שגפלין מן האילן מחמת רוח פירי מעליא יניחו ומברך עליהו צפה"ע וכ"כ ר"ח מוצא באו"י [ודברי רש"י שאלפסי במשנה שם אינו מדוקדק עי"ש] וכ"כ הגר"א ואם גפלו קודם שנתבשלו עיין מה שכתבנו מקודם דתלוי זה בדעות. ולכתחלה יותר טוב לברך שהכל אם ראוי לאכילה קלת ודיעבד אם בירך צפה"ע יאל:

\* על אותם המים וכו'. משמע דעל הפירות גופא מברך עליהן ברכה הראויה להן וכן מוכח במ"א בשם הרשב"א וע"כ דמירי שטובים לאכול בין חיון בין מטשלין דאל"ה מברכין גם עליהן רק שהכל וכמוטא לקמן בס"ב ע"ש במ"ב ואפ"ה לענין הרוטב לא אמרינן שיהא מימיהן כמותן אם לא שיהא רוב אכילת אותן הפירות ע"י הבישול כן צריך להבין

## שער הציון

(נו) הערוך ותוספות רצו יהודה ותוספי הרא"ש ואור זרוע בשם ר"ח ור"ש פ"א דמלאי וטור לקמן בסימן ר"ד וכן הפכים הגר"א לדינא ומשמע לכאורה מיניה דלפ"ו דין השו"ע שהוא לפירש"י אינו מוכרע לדינא ובא"ר כתב דשניהם אמת וכ"כ הביט מאיר ונלמא רש"י לאו יחדיהו הוא זה דגם ריא"ו פירש כן וכן בתוספות ר"י הג"ל בשם רבו וכן הפירוש ראשון המונא צר"ש ע"ש: (נח) אחרונים: (נט) עיין לעיל בס"ב צב"ל מה שכתבנו שם לענין זה ולענין שאר אילנות: (ס) ע"מ וכן מלמד בא"ר וכן מוכח בהגר"א ומ"מ ג"ל דתלוי לפי טבע דבר הנכבש דלנו רואין כמה דברים נכבשין שאינם נותנים טעם גמור במים צמזשאל ובהם צודאי שצריך יותר ממעל"ע דלז דעת הרא"ש הוא דמברך צפה"ע ועיין בא"ר: (סא) רשב"א ומ"א: (סב) מ"א וס"א: (סג) מ"א וא"ר ומאמר מרדכי דלא כצ"ח: (סד) דעת הט"ו זה דדרכיה למיכל ע"י שיגול וכן הוא ג"כ דעת א"ר אף דלענין תפוחים ואגסים אפשר דקצר הט"ו ג"כ כהמ"א ואפשר דלפ"ו גם המ"א יודה לזה אמנם בפמ"ג משמע דלדעת המ"א אפילו נמי פלומין ג"כ ברכתן שהכל והנכון לנהוג כמו שהעמקתי מהס"א: (סה) ולענין רוטב של גיפרעגילטע קדשין עיין בח"א:

\* [טו] \* ליקושי דברי הרב: א) ובשו"ע הרב בסעיף ו' כתב שאם נתלשו מן האילן ואם לא נתלשו היו מתבשלים ונגמרים עליו מברכין בפה"ע, אבל הנובלות וכו'. וכן מין תמרים שאין מתבשלין על האילן אלא תולשין אותן ועושים אותם כומר בארץ ומתבשלין וכו' וכן סופי ענבים וכו' מברכין עליהם שהכל.

# הלכות ברכת הפירות סימן רה

קיד באר הגולה

עמנן אלא מחמת הנשר שנהס (הרי"י פרק ילד מצרכין): **ב** (ח) י' על המים שבישלו (ט) בהם (ד) ירקות (י) מברך הברכה עצמה (יא) שמברך על הירקות עצמן (יב) אע"פ שאין בהם אלא טעם הירק וה"מ כשבשלם בלא בשר אבל בשלם (ה) [ג] (יג) עם בשר מברך עליו שהכל: **ג** (יד) אם (ו) סחטן אינו

## שערי תשובה

המאכלים כגוש עלי ומשול אף מקום שהרבה אוכלים אותם כשהם רכים לנדס חיון דינס כשאר ירקות לנרך בורא פה"א כמ"ש הע"ז ושום וזללים שהכל אפי' הוקין ונשלים עם בשר ודלא כע"מ עיין מג"א וא"ר זכ"ר הי"א דברי הרא"ש בפסקיו דמחלק להדיא בין זה לאגוז ע"ש ונאמת שהמג"א ג"כ כוונתו על דברי הרא"ש אלו ע"ש ומ"ש באתרוג המטוגן בדבש כ"כ בעמק ברכה ובמרחקת גריני"י פלאמי"ן בדבש או בלוקר כתב פ"מ שאם בעורן חיון ראיון לאכילה ע"י הדחק מצד צפיה"ן וכן אורח"ן קטנים וקאלמאסי"ן מרוקמים צפה"ע או שטארסק"ע וזל"ע מרוקם בדבש יש לנרך שהכל ומרחקת שנקרא ידק"ע י"א שהוא קליפת קשואין יש לנרך שהכל דגריע מקליפת מראגלי"ן ומרחקת קרי"ן<sup>100</sup> י"ל שהכל ומרחקת זנון צפה"א ע"ש ועיין מש"ל סימן ר"ב ור"ג ועיין מ"ש בד אפרים שם: \* [ג] עם ט"ו: (ו) סחטן. דלשחתי לגריעותא. וע"י כתיסה הוי כפישול ע"י

## באר היטב

הוא מין זנון שקלת בני אדם מטגינין אותו בדבש ברכמו אז שהכל כמו תומי וזכרתי כיון שהוא משתנה לגריעותא צבישול בלא דבש וטובים יותר חיים ממושלי"ן רק הדבש הוא משיב אף השבץ מחמת עמנן אבל אם מטגינין מערי"ן ורובי"ן וקירב"ס<sup>101</sup> יש לנרך צפה"א ומוזה יש ללמוד כל דיני אי"ן גימאכט"ס<sup>102</sup> עכ"ל ט"ו: (ד) ירקות. ע"ל סי' ר"ב ס"ק י"ט מש"ס: (ה) עם בשר. דמים לית ליה טעמא כ"א מה שקבלו מן הנשר אזלינן בשר בישראל לפ"ו כ"ל אם ישל ירקות בחומץ או במשקה שקורין בארש"ט<sup>103</sup> אין לנרך עליהם כמו על הירקות אלא כפי ברכת המשקה כיון שיש לו עוד טעם שלו אפילו בישלו עם בשר לא הפסיד טעמו כמו באגוז בדבש צפי" ר"ב סי"ג ט"ו: (ו) סחטן. דלשחתי לגריעותא. וע"י כתיסה הוי כפישול ע"י

## ברורה

והעיקר אללו וה"ה כל כה"ג: **ב** (ח) על המים שבשלו. ואם שרה ירקות במים כתב הבי"ב צמימן ר"ב דדינו כמבשול וכדק"ל בעלמא דכבוש כמבשול ומ"מ צרוטע של אוגערקעס שהכבישה הוא רק צבייל האוגערקעס לנד שחמיו ואין כונתו צבייל מי הכבישה כלל מצד על הרוטב שהכל [ט"ו] בר"ב סק"י וכ"כ הא"ר [ו] ומקום (יב) שמהג רוב אנשי העיר לטבול בו פת צמי האוגערקעס ינטרך לנרך פה"א אף כשזוהה המשקין לנד עוד כתב שם א"ר דה"ה צרוטע של קומפוש"ט ומדינותיו קורין אותן קרוי"ט ° שמצד שהכל [ואין זה נראה לפי מנהג מדינותיו שאוכלין הרוטב כמו הקומפוש"ט עלמון וכ"ו בשאול רוטב של קרוי"ט חיון אבל כשבשול עם הקרוי"ט ורובה לשמות הרוטב לנד (יג) מודה הע"ז דמצד פה"א כעל שאר מי שלקות ורוטב של צוריקע"ם ° חמוצין שקורין ראסי"ל ° אף אם בשלן נבדן משמע מהט"ו (יד) שמצד צפה"א כיון דנכבשו בהן הצוריקעס וכונה הכבישה הוא גם צביילן ודק ללפת על הפת וכן מצד הח"א ומ"מ בשו"ת אוחן חיון מסתברא דמצד עליהן שהכל משום דרוב לאכילתו הוא ע"י בישול. ומשקה בארש"ט ° העשויה ממי סובין וקמח מצד עליהן שהכל בין כשזוהה אותן חיון או מצושלין [אחרונים]: (ט) בהם ירקות וכו'. ר"ל שרובה לגמוע המים לנד דאלו אם אוכלן עם הירק אין שייך שום צרכה על המים דנעשין טפלה לירק: (י) מברך וכו'. ודוקא כשבשולן כדי לאכול גם את הירקות (טו) דאלו ישל הירקות או שראן לנרך מימיהן לנד לשמות אותן אין מצד עליהן אלא שהכל ולכן המשקה שעושין בפסח מתפוסים וכל כה"ג אין מצד עליהן אלא שהכל: (יא) שמברך וכו'. וכ"ו צמיני ירקות אכל לביצות שבשולן צמיני [פארפיל לאקשין קניילדין] [ ואינו רובה לאכול לביצות רק לשמות המים לנד (טז) הוא ספק אם יצד עליהן צמי"מ כהלביצות או שהכל (יז) וע"כ יקח מעט מהלביצות ויצד צמי"מ וגם יצד על ד"א שברכתו שהכל

מתרגם: ° כרוז ° סלק ° מי כבישת סלק ° לפת ודלעת ° מרחקת ° לימונים ° מרחקת של חורת (תמכל, חרי"ן) שער הציון

(יב) ח"א: (יג) פשוט דאפילו אם ישל רק צמיני שלא נכבשו עמנן ג"כ ברכת צפה"א: (יד) וכ"כ גם הפמ"ג ברי"ה ונר"ב צמיננות והב משמע דדבר זה רפיא בדיה ע"ש והונח בשע"ת וע"כ טוב לכתלה לנמוע מלשמותן שלא בחור הסעודה: (טו) מ"א ושא"א: (טז) עיין צמי"א דחלו בסברת הרמב"ם והרא"ש דלהרמב"ם ברכתו שהכל: (יז) ח"א וכ"מ מדה"ח ועיין צמי"א שכתב דאם אין לו דבר אחר יצד על הרוטב עלמנו שהכל: (יח) ח"א: (יט) ט"ו וח"א אף דא"ר מסתפק בדינו מ"מ יותר טוב לנרך שהכל דבזה דבזה יואל צדיענד: (כ) ואפשר עוד לומר דגם דא"ר יודה לזה מטעם אחר דבזה דיה על הרוטב שם מי שלקות מקודם אין סברא דבשיל שנסתחב הרוטב ע"י שקלט גם טעם הבשר יוגרע ברכתו ומ"מ למעשה נראה שיותר טוב שיצד צפה"א על מעט ירק מחתלה: (כא) זהו להרא"ש שהביאו המחבר לעיל בר"ב ס"י ומפני זה כתבו דאפילו צדרכו למיסחטיה נמי דינא הכי וכשיטת הרא"ש שם ע"ש דכן נראה מסמימת המחבר [הגר"א ופמ"ג] ואף דהמחבר תלה הדבר בר"ב ס"י בפלוגתא וכלן סתם כהרא"ש משום דבשכל יואל צדיענד לכו"ע [מאמר מרדכי] ולפ"ו לנאורה צדיענד אם צדק צפה"א יאל: (כב) חמד משה ונהר שלום ע"ש דלא כט"ו אלא דלעולם חשיב רק מוהל בעלמא כשיזאל שלא ע"י בישול וכן מוכח מהרא"ש שהובא לעיל בר"ב ס"ח צמי" ט"ו:

[ה]\*

ליקוטי דברי הרב א' ובשו"ע הרב סי' ר"ב סעיף י"ב כתב: וכן מרק של כל מעשה קדרה מחמשת המינין (וכו') אין המרק נחשב כתבשיל לברך עליו במ"מ אם בא לשותתו בפ"ע אא"כ בשלו בשביל לאכול התבשיל וכו' אבל אם עיקר הבישול בשביל המרק לבדו וכו' מברכין עליו שני"ב וכו'. ומ"מ כדי לעשות עצהיר"ט ראוי לברך שני"ב תחלה על המרק ולשותת ממנו בפ"ע מעט ואח"כ מברך על התבשיל במ"מ וכו'. (ב) ועיין בשו"ע הרב סימן ר"ב סעיף ט"ו שמתפק בזה. (ג) בשו"ע הרב בסימן רב סעיף י"ב כתב דבירקות אף אם נתבשלו לצורך המרק, כגון לשותתם לרפואה, מברך עליהם ברכת הירקות, כיון שכל העולם מבשלים אותם לאכילה וכו'.